

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgement in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/ her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgement shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.

=====

ગુજરાત હાઈકોર્ટ, અમદાવાદ ખાતે
આર/સ્પેશિયલ સિવિલ એપ્લિકેશન નં. ૬૨૨૪/૨૦૧૯

મંજૂરી અને સહી માટે:

માનનીય મુખ્ય ન્યાયમૂર્તિ શ્રીમતી સુનિતા અગ્રવાલ
અને
માનનીય ન્યાયમૂર્તિ શ્રી ડી. એન. રે

=====

રિપોર્ટિંગ માટે મંજૂર	હા	ના

=====

ઉષાબેન હરિલાલ નાંઢા અને અન્ય
વિરુદ્ધ
ભારત સંઘ અને અન્ય

=====

ઉપસ્થિતિ:

અરજદાર(ઓ) નં. ૧,૨ તરફે શ્રી વૈભવ બી. શુક્લા (૫૫૬૩)
સામાવાળા(ઓ) નં. ૧ તરફે ક્ષિતિજ એમ. અમીન (૭૫૭૨)
સામાવાળા(ઓ) નં. ૪ તરફે શ્રી માસૂમ કે. શાહ (૬૫૧૬)
સામાવાળા(ઓ) નં. ૨ તરફે શ્રી વિશ્વાસ કે. શાહ (૫૩૬૪)
સામાવાળા(ઓ) નં. ૩ તરફે એ.જી.પી. સુશ્રી હેતલ પટેલ

=====

કોરમ: માનનીય મુખ્ય ન્યાયમૂર્તિ શ્રીમતી ન્યાયમૂર્તિ સુનિતા અગ્રવાલ
અને
માનનીય ન્યાયમૂર્તિ શ્રી ડી. એન. રે

તારીખ: ૦૪/૦૮/૨૦૨૬

મૌખિક ચુકાદો

(માનનીય મુખ્ય ન્યાયમૂર્તિ શ્રીમતી સુનિતા અગ્રવાલ દ્વારા)

પક્ષકારોના વિદ્વાન વકીલોને સાંભળ્યા પછી અને રેકૉર્ડનું અવલોકન કર્યા પછી, અમે નોંધી શકીએ છીએ કે હાલની પીટીશન નીચેની દાદ સાથે દાખલ કરવામાં આવેલ છે :—

“(એ) આ માનનીય અદાલત મેન્ડમસની રિટ જારી કરવા મહેરબાની કરશો, જેના દ્વારા સામાવાળા નં. ૨ ને અરજદારોની જમીન એટલે કે ગામ મોટી ખાવડી, જામનગર ખાતે આવેલ મહેસૂલી સર્વે નં. ૧૪૦ (નવો સર્વે નં. ૧૭૪) પરથી પસાર થતી અને બિછાવેલી તેમની તમામ પાઈપલાઈન દૂર કરવાનો નિર્દેશ આપવામાં આવે;

(બી) આ માનનીય અદાલત મેન્ડમસની રિટ જારી કરવા મહેરબાની કરશો, અને તેના દ્વારા ભારત સંઘ, પેટ્રોલિયમ મંત્રાલય દ્વારા પેટ્રોલિયમ એન્ડ મિનરલ્સ પાઈપલાઈન્સ (એક્ટિવિઝિશન ઓફ રાઈટ ઓફ ચુઝર્સ ઇન લેન્ડ) એક્ટ, ૧૯૬૨ ની કલમ ૬(૧) હેઠળ જારી કરાયેલ વાદગ્રસ્ત જાહેરનામું તારીખ ૦૬.૧૨.૨૦૧૮ કાયદેસર અમાન્ય ઠેરવી રદ કરવા મહેરબાની કરશો, જ્યાં સુધી તે અરજદારની જમીન એટલે કે ગામ મોટી ખાવડી, જામનગર ખાતે આવેલ મહેસૂલી સર્વે નં. ૧૪૦ (નવો સર્વે નં. ૧૭૪) પર વપરાશના અધિકારને અધિસૂચિત કરે છે અને સંપાદિત કરે છે;

(સી) આ માનનીય અદાલત સામાવાળા નં. ૨ ને અરજદારને રૂ. ૮૬,૦૦,૦૦૦/- (છિયાસી લાખ રૂપિયા) ની રકમ ચૂકવવાનો આદેશ આપવા મહેરબાની કરશો, જે અરજદારની ગામ મોટી ખાવડી, જામનગર ખાતે આવેલ મહેસૂલી સર્વે નં. ૧૪૦ (નવો સર્વે નં. ૧૭૪) ધરાવતી જમીન પર અનધિકૃત પ્રવેશ કરવા અને ગેરકાયદેસર રીતે પેટ્રોલિયમ પાઈપલાઈનનો

ઉપયોગ કરવા તથા બિછાવવા બદલ વચગાળાના નફા (મેસ્ને પ્રોફિટ), વળતર અને ગુકસાનીની રકમ છે;

(ડી) હાલની પીટીશનની સુનાવણી અને અંતિમ નિકાલ બાકી હોય ત્યાં સુધી, આ માનનીય અદાલત ભારત સંઘ, પેટ્રોલિયમ મંત્રાલય દ્વારા પેટ્રોલિયમ એન્ડ મિનરલ્સ પાઇપલાઇન્સ (એક્ટિવિઝિશન ઓફ રાઇટ ઓફ ચુઝર્સ ઇન લેન્ડ) એક્ટ, ૧૯૬૨ ની કલમ ૬(૧) હેઠળ જારી કરાયેલ વાઇગ્રસ્ત જાહેરનામું તારીખ ૦૬.૧૨.૨૦૧૮ ના અમલ, સંચાલન અને અમલીકરણ પર સ્ટે મૂકવા અને/અથવા સ્થગિત રાખવા મહેરબાની કરશો, જ્યાં સુધી તે અરજદારની જમીન એટલે કે ગામ મોટી ખાવડી, જામનગર ખાતે આવેલ મહેસૂલી સર્વે નં. ૧૪૦ (નવો સર્વે નં. ૧૭૪) પર વપરાશના અધિકારને અધિસૂચિત કરે છે અને સંપાદિત કરે છે;

(ઇ) આ માનનીય અદાલત પેરા ૫(ડી) ના સંદર્ભમાં એકપક્ષીય વચગાળાની રાહત આપવા મહેરબાની કરશો;

(એફ) આ માનનીય અદાલત અરજદારને ખર્ચ અને વિશેષ દંડાત્મક ખર્ચ આપવા મહેરબાની કરશો;

(જી) ન્યાયના હિતમાં યોગ્ય જણાય તેવી અન્ય કોઈ પણ અને વધુ રાહત મહેરબાની કરીને મંજૂર કરશો."

૨. રિટ પીટીશનમાં એ મતલબનું સ્પષ્ટ નિવેદન કરવામાં આવેલ છે કે સામાવાળા નં. ૨ એટલે કે ગેલ (ઇન્ડિયા) લિ. દ્વારા જામનગર-લોની પાઇપલાઇન (જેએનપીએલ) પ્રોજેક્ટ મારફતે એલપીજીના પરિવહન માટે પાઇપો બિછાવવા સારુ અધિસૂચિત જમીનો પર વપરાશના અધિકારનું સંપાદન અધિસૂચિત કરતું પેટ્રોલિયમ એન્ડ મિનરલ્સ પાઇપલાઇન્સ (એક્ટિવિઝિશન ઓફ રાઇટ ઓફ ચુઝર્સ ઇન ધ લેન્ડ એક્ટ), ૧૯૬૨ (ટૂંકમાં 'એક્ટિવિઝિશન ઓફ રાઇટ

ઓફ યુઝર એક્ટ, ૧૯૬૨') ની કલમ ૬ હેઠળનું સંપાદન જાહેરનામું તારીખ ૦૯.૧૨.૧૯૯૮ ના રોજ પ્રસિદ્ધ કરવામાં આવ્યું હતું. સદર જાહેરનામા દ્વારા, મહેસૂલી સર્વે નં. ૧૪૨, ૧૪૩, ૧૪૪, ૧૪૫, ૧૩૬ વગેરે જમીનોના ટુકડાઓ પર વપરાશના અધિકારના સંપાદન માટે અધિસૂચિત કરવામાં આવ્યા હતા. સક્ષમ સત્તાધિકારી દ્વારા પસાર કરાયેલા એવોર્ડ હેઠળ વળતર નિર્ધારિત કરવામાં આવ્યું હતું અને જમીન માલિકોને ચૂકવણી કરવામાં આવી હતી. સામાવાળા નં. ૨, ગેલ (ઇન્ડિયા) લિ. દ્વારા વપરાશના અધિકારના સંપાદનને દર્શાવતી સંબંધિત જમીનો અંગેની મહેસૂલી નોંધ પણ મહેસૂલ રેકૉર્ડમાં કરવામાં આવી છે.

૩. રિટ પીટીશનમાં વિશેષ દલીલ આગળ એવી છે કે અરજદારોની જમીન, એટલે કે ગામ મોટી ખાવડી, જામનગર ખાતે આવેલ મહેસૂલી સર્વે નં. ૧૪૦ (નવો સર્વે નં. ૧૭૪) નો વપરાશના અધિકારના સંપાદન માટેના તારીખ ૦૯.૧૨.૧૯૯૮ ના જાહેરનામામાં સમાવેશ કરવામાં આવ્યો ન હતો. તેમ છતાં, પાઈપલાઈન બિલાવતી વખતે સામાવાળા નં. ૨ દ્વારા અરજદારોની જમીનનો ઉપયોગ કરવામાં આવ્યો હતો. તેઓએ અરજદારોની જમીન પર ગેરકાયદેસર પ્રવેશ કર્યો હતો અને કોઈપણ સંપાદન વિના, એટલે કે કાયદાની યોગ્ય પ્રક્રિયા અપનાવ્યા વિના ભૂગર્ભ પાઈપલાઈન બિલાવી હતી.

જ. એવી રજૂઆત કરવામાં આવી છે કે અરજદારો અશિક્ષિત મહિલાઓ હોવાથી, તેઓ સામાવાળા નં. ૨ ના પગલાં અને તેના પરિણામોથી વાકેફ ન હતા. માત્ર વર્ષ ૨૦૧૬ માં, જ્યારે તેઓએ બિન-ખેતી (એન.એ.) પરવાનગી માટે અરજી કરી, ત્યારે તેઓને સામાવાળા નં. ૨, ગેલ (ઇન્ડિયા) લિ. દ્વારા વપરાશના અધિકારના સંપાદન વિશે જાણ થઈ. ત્યારે એવી હકીકત સામે આવી કે સામાવાળા ગેલ (ઇન્ડિયા) લિ. દ્વારા અરજદારોની જમીનમાંથી ભૂગર્ભ પાઈપલાઈન બિંધાવવામાં આવી હતી. ત્યારબાદ અરજદારોએ તારીખ ૨૪.૦૩.૨૦૧૬ ના રોજ સામાવાળાને પત્ર લખ્યો હતો, જેના પગલે ડી.આઈ.એલ.આર. ને અરજદારના દાવાની ચકાસણી કરવાનો નિર્દેશ આપવામાં આવ્યો હતો.

પ. ડી.આઈ.એલ.આર. ની કચેરીએ વાદગ્રસ્ત જમીનનો સર્વે હાથ ધર્યો હતો અને તારીખ ૨૫.૦૬.૨૦૧૬ નો પોતાનો અહેવાલ સુપરત કર્યો હતો, જેમાં સામાવાળા નં. ૨ ની પાઈપલાઈન અરજદારોની જમીન પરથી પસાર થતી હોવાની હકીકતનો સ્પષ્ટપણે સ્વીકાર કરવામાં આવ્યો હતો. અરજદારોનો એવો કેસ છે કે ડી.આઈ.એલ.આર. અહેવાલ મેળવ્યા પછી તેઓ અરજદારોની જમીનમાંથી ગેરકાયદેસર રીતે બિંધાવેલી પાઈપલાઈન દૂર કરવા માટે સામાવાળાનો સતત સંપર્ક કરી રહ્યા હતા, પરંતુ કંઈ કરવામાં આવ્યું ન હતું, અરજદારોએ ગેરકાયદેસર પાઈપલાઈન દૂર કરવાની માંગણી કરતી તારીખ ૨૯.૧૨.૨૦૧૮ ની નોટિસ પણ આપી હતી.

૬. તે દરમિયાન, અરજદારોને સામાવાળા નં. ૨ તરફથી તારીખ ૦૪.૦૧.૨૦૧૯ નો એક પત્રવ્યવહાર મળ્યો હતો, જેમાં એકિવક્ષિશન ઓફ રાઈટ ઓફ ચુઝર એક્ટ, ૧૯૬૨ ની કલમ ૩ હેઠળ જારી કરાયેલ પ્રાથમિક જાહેરનામા તારીખ ૦૨.૦૭.૨૦૧૮ અને સદર અધિનિયમની કલમ ૬ હેઠળના અંતિમ જાહેરનામા તારીખ ૦૬.૧૨.૨૦૧૮ અનુસાર અરજદારોની જમીન પર વપરાશના અધિકારના સંપાદન વિશે તેઓને જાણ કરવામાં આવી હતી. રિટ પીટીશનમાં સ્પષ્ટપણે જણાવવામાં આવ્યું છે કે ઉપરોક્ત જાહેરનામાઓ હાલની હયાત પાઈપલાઈનને સમાંતર પાઈપલાઈન બિલાવવા માટે જારી કરવામાં આવ્યા હતા અને તેથી વળતરની રકમ નક્કી કરવા માટે તારીખ ૦૪.૦૧.૨૦૧૯ ના પત્રવ્યવહાર દ્વારા અરજદારો પાસેથી રજૂઆત માંગવામાં આવી હતી.

૭. રિટ પીટીશનમાં એવું વલણ લેવામાં આવ્યું છે કે અરજદારો તારીખ ૦૫.૦૭.૨૦૧૮ અથવા ૦૬.૧૨.૨૦૧૮ ના સંપાદન જાહેરનામાથી વાકેફ ન હતા, જેના દ્વારા સમાંતર પાઈપલાઈન બિલાવવા માટે વાદગ્રસ્ત જમીનોમાં વપરાશનો અધિકાર સંપાદિત કરવાનો પ્રયાસ કરવામાં આવ્યો છે. રિટ પીટીશનમાં પાઈપલાઈન દૂર કરવા માટે સામાવાળાઓને નિર્દેશો જારી કરવાની અને વધુમાં વપરાશના અધિકારના સંપાદન માટેના જાહેરનામાને કાયદેસર અમાન્ય ઠેરવી રદ કરવાની અરજ કરવામાં આવી છે.

૮. આમ, અરજદારો રિટ પીટીશનમાં બે ગણી ફરિયાદો ઉઠાવી રહ્યા છે:— પ્રથમ તો તારીખ ૦૯.૧૨.૧૯૯૮ ના જાહેરનામા દ્વારા સંપાદિત અડીને આવેલી જમીનમાં પાઈપલાઈન બિલાવવાનું કામ હાથ ધરતી વખતે સામાવાળા નં. ૨, ગેલ (ઇન્ડિયા) લિ. દ્વારા ઘણા સમય પહેલાં બિલાવેલી પાઈપલાઈન અંગે અને બીજું, અરજદારો સદર જાહેરનામાથી વાકેફ ન હોવાના અને સામાવાળા નં. ૨ તરફથી અરજદારોને વળતર મેળવવા માટે જણાવતી તારીખ ૦૪.૦૧.૨૦૧૯ ની નોટિસ મળ્યા પછી જ તેના વિશે જાણ થઈ હોવાના આધાર પર સમાંતર પાઈપલાઈન બિલાવવા માટેના તારીખ ૦૫.૦૭.૨૦૧૮ અને ૦૬.૧૨.૨૦૧૮ ના સંપાદન જાહેરનામાઓ સામેનો પડકાર છે. રિટ પીટીશનમાં માત્ર વળતર જ નહીં પરંતુ જિલ્લા જામનગરના મોજે ગામ મોટી ખાવડી ખાતે આવેલ સર્વે નં. ૧૪૦/નવો સર્વે નં. ૧૭૪ વાળી જમીન પર અનધિકૃત પ્રવેશ કરવા અને પેટ્રોલિયમ પાઈપલાઈન બિલાવવા માટે ગેરકાયદેસર ઉપયોગ કરવા બદલ વચગાળાનો નફો (મેસ્ને પ્રોફિટ) તેમજ નુકસાની ચૂકવવાની અરજ કરવામાં આવી છે.

૯. રિટ પીટીશનમાં અરજદારોના ઉપરોક્ત વલણના જવાબમાં, સામાવાળા નં. ૨ વતી જનરલ મેનેજર (ઓપરેશન એન્ડ મેઇન્ટેનન્સ), ગેલ (ઇન્ડિયા) લિ. દ્વારા તારીખ ૦૧.૦૭.૨૦૧૯ ના રોજ સોગંદનામું દાખલ કરવામાં આવ્યું હતું. એ નોંધવું યોગ્ય છે કે રિટ પીટીશનની વિગતોનો કોઈ પેરાવાર જવાબ આપવામાં આવ્યો નથી અને તેમાં સ્વીકારવામાં આવ્યું છે કે વાદગ્રસ્ત જમીનોમાં વપરાશનો

અધિકાર વર્ષ ૧૯૯૮-૧૯૯૯ માં અધિસૂચિત કરવામાં આવ્યો હતો, જોકે, વાસ્તવમાં પાઈપલાઈન વર્ષ ૨૦૦૭-૨૦૦૮ માં બિછાવવામાં આવી હતી, એટલે કે વપરાશના અધિકારના સંપાદનની તારીખથી લગભગ ૧૦ વર્ષ પછી. તેમાં એવી રજૂઆત કરવામાં આવી છે કે ૧૦ વર્ષના સમયગાળા દરમિયાન, અધિસૂચિત વિસ્તાર પર કાયમી બાંધકામ થઈ ગયું હતું, પરંતુ પાઈપલાઈન બિછાવનાર સ્ટાફ [(ગેલ (ઈન્ડિયા) લિ.) તેના વિશે તદ્દન અજાણ હતો અને તેથી, બાવળના વૃક્ષો ધરાવતી અરજદારોની અડીને આવેલી પડતર જમીનને અધિસૂચિત વિસ્તાર ગણવામાં આવી હતી અને તેના પર પાઈપલાઈન બિછાવવામાં આવી હતી.

૧૦. એવું જણાવવામાં આવ્યું છે કે અરજદારોની જમીન પર કોઈ કાયમી બાંધકામ અસ્તિત્વમાં ન હતું અને વર્ષ ૨૦૦૭-૨૦૦૮ માં જમીન માલિકો તરફથી કોઈ અવરોધ/વિરોધ થયો ન હતો. એવો પણ સ્વીકાર કરવામાં આવ્યો છે કે વર્ષ ૨૦૦૭-૨૦૦૮ સુધીમાં ૬ ઇંચની પાઈપલાઈન બિછાવ્યા પછી, પાઈપલાઈનનું પેટ્રોલિંગ શરૂ કરવામાં આવ્યું હતું અને વર્ષ ૨૦૧૫-૨૦૧૬ સુધી, એટલે કે પાઈપલાઈન બિછાવ્યાના લગભગ ૮ વર્ષ સુધી જમીન માલિકો તરફથી કોઈ વિરોધ વિના ચાલુ રહ્યું હતું. પ્રથમ વખત, વર્ષ ૨૦૧૫-૨૦૧૬ માં જમીન માલિકો દ્વારા જવાબ આપનાર સામાવાળા નં. ૨ ને નોટિસ આપવામાં આવી હતી જેમાં જણાવાયું હતું કે તેમની જમીનમાંથી કોઈ પાઈપલાઈન પસાર થતી જણાય છે, જેની પાછળથી વર્ષ ૨૦૧૫-૨૦૧૬ માં તૈયાર કરાયેલા

ડી.આઈ.એલ.આર. અહેવાલમાં પુષ્ટિ થઈ હતી. રજૂઆત એવી છે કે તે સમય સુધીમાં, એટલે કે વર્ષ ૨૦૧૫-૨૦૧૬ માં, બીજી ૮ ઇંચની પાઈપલાઈન બિલાવવાનો નવો પ્રોજેક્ટ પણ શરૂ થઈ ગયો હતો અને ભારતના રાજપત્રમાં તારીખ ૦૬.૧૨.૨૦૧૮ ના રોજ અંતિમ જાહેરનામું પ્રસિદ્ધ કરવામાં આવ્યું હતું. તારીખ ૦૬.૧૨.૨૦૧૮ ના જાહેરનામા અન્વયે સંપાદિત જમીનના વળતર માટેનો એવોર્ડ સક્ષમ સત્તાધિકારી દ્વારા તૈયાર કરવામાં આવ્યો છે.

૧૧. એવી દલીલ કરવાનો પ્રયાસ કરવામાં આવ્યો છે કે પ્રધાનમંત્રી ઉજ્જવલા યોજના હેઠળ દરેક ઘરમાં રાંધણ એલપીજી પૂરો પાડવાના એકમાત્ર ઉદ્દેશ્ય સાથે ઓએમસીને એલપીજી સપ્લાય કરતી એલપીજી પાઈપલાઈન ગુજરાત રાજ્યથી શરૂ થાય છે અને નેશનલ કેપિટલ રીજન (એનસીઆર) વિસ્તાર સુધી જાય છે અને તેથી, કાર્યરત એલપીજી પાઈપલાઈનને દૂર કરવી તકનીકી રીતે શક્ય નથી અને દલીલ એવી છે કે જે જમીન માલિકની જમીનનો વર્ષ ૨૦૦૭-૨૦૦૮ માં ઉપયોગ કરવામાં આવ્યો હતો તે એકમાત્ર જમીન માલિકને રાષ્ટ્રીય મહત્વના પ્રોજેક્ટને સ્થગિત કરવાનો કોઈ અધિકાર નથી. જમીન માલિકોને કાયદા અનુસાર યોગ્ય વળતર આપવાનું કામ સક્ષમ સત્તાધિકારીનું છે.

૧૨. તારીખ ૦૬.૧૨.૨૦૧૮ ના સંપાદન જાહેરનામા અનુસાર કરવામાં આવેલા એવોર્ડના સંબંધમાં, એવી રજૂઆત કરવામાં આવી છે કે સક્ષમ સત્તાધિકારી દ્વારા

કરવામાં આવેલી ગણતરી અંગે કોઈ વિવાદના કિસ્સામાં, જમીન માલિકો માટે એક્ટિવિશન ઓફ રાઈટ ઓફ ચુઝર એક્ટ, ૧૯૬૨ હેઠળ એપેલેટ ઓથોરિટીનો આશરો લેવાનું પુણું છે.

૧૩. રિટ પીટીશનમાં કરવામાં આવેલી દલીલો તેમજ સામાવાળા નં. ૨ વતી દાખલ કરાયેલા સોગંદનામાની નોંધ લેતા, ઓછામાં ઓછું, એ સ્પષ્ટ થાય છે કે વર્ષ ૨૦૦૭-૨૦૦૮ માં જ્યારે એક્ટિવિશન ઓફ રાઈટ ઓફ ચુઝર એક્ટ, ૧૯૬૨ હેઠળ અરજદારોની જમીનોના સંબંધમાં વપરાશના અધિકારના સંપાદન માટે કોઈ જાહેરનામું ન હતું ત્યારે પાઈપલાઈન બિંધાવવાના હેતુઓ માટે અરજદારોની જમીનોના ગેરકાયદેસર ઉપયોગ અંગે સામાવાળા નં. ૨, ગેલ (ઇન્ડિયા) લિ. તરફથી સ્વીકૃતિ રહેલી છે.

૧૪. સામાવાળા નં. ૨ ના સોગંદનામામાંનું એ નિવેદન કે અરજદારોની જમીનનો વૈકલ્પિક રીતે ઉપયોગ કરવામાં આવ્યો હતો કારણ કે લગભગ ૧૦ વર્ષના ગાળામાં સંપાદિત જમીનો પર કાયમી બાંધકામો થઈ ગયા હતા, તે માત્ર સામાવાળા નં. ૨ ને જ આભારી છે. કોઈ પણ સંજોગોમાં, જો વર્ષ ૧૯૯૮-૧૯૯૯ માં પ્રસિદ્ધ થયેલા જાહેરનામા હેઠળ સંપાદિત જમીન પર વપરાશના અધિકારના સંપાદન મુજબ પાઈપલાઈન બિંધાવવાનું સામાવાળા નં. ૨ માટે શક્ય ન હતું, તો સામાવાળાએ અહીંના અરજદારોની જમીનો સહિતની

જમીનોના સંપાદન માટે નવું જાહેરનામું બહાર પાડવા સારું કાર્યવાહી શરૂ કરવાની જરૂર હતી.

૧૫. આપું કરવામાં આવ્યું ન હોવાથી, અમે એક અનિવાર્ય નિષ્કર્ષ પર પહોંચ્યા છીએ કે સામાવાળા નં. ૨ એ કાયદાની કોઈ પણ યોગ્ય પ્રક્રિયા વિના વર્ષ ૨૦૦૭-૨૦૦૮ માં અરજદારોની જમીનનો ઉપયોગ કર્યો છે. સદર અધિનિયમ, ૧૯૬૨ હેઠળ કોઈ પણ સંપાદન જાહેરનામા વિના, વર્ષ ૨૦૦૭-૨૦૦૮ માં તેનો ઉપયોગ કરીને અરજદારની જમીનમાં વપરાશના અધિકારના સંપાદન માટે સામાવાળા નં. ૨, ગેલ (ઇન્ડિયા) લિ. દ્વારા આચરવામાં આવેલી ગેરકાયદેસરતાને નિયમિત કરી શકાતી નથી, તે હદે કે અરજદારો વાદગ્રસ્ત જમીનોના સંપૂર્ણ ઉપયોગના તેમના અધિકારથી વંચિત રહ્યા છે, જે ભારતના બંધારણના અનુચ્છેદ ૩૦૦એ ના આધારે સંરક્ષિત અધિકાર છે. પ્રશ્ન, જોકે, એ છે કે અરજદારોની ફરિયાદનું નિવારણ કેવી રીતે કરી શકાય. પાઈપલાઈન વર્ષ ૨૦૦૭-૨૦૦૮ માં બિછાવવામાં આવી હોવાથી અને તે દેશના મોટા ભાગોને જોડતી એલપીજી પાઈપલાઈન હોવાથી, સામાવાળા નં. ૨ ગેલ (ઇન્ડિયા) લિ. દ્વારા ગેરકાયદેસર રીતે નાખવામાં આવી હોવા છતાં, રિટ પીટીશનમાં પાઈપલાઈન દૂર કરવાની પ્રથમ અરજ મંજૂર કરવાનું અમને શક્ય જણાતું નથી. જોકે, અરજદારોને વળતર આપવા માટે, વાદગ્રસ્ત જમીનોના બજાર મૂલ્યના નિર્ધારણના હેતુઓ માટે, રિટ પીટીશન દાખલ કર્યાની તારીખ ૨૭.૦૩.૨૦૧૯ ને કલમ ૩એ ના જાહેરનામાની તારીખ ગણીને સામાવાળા ગેલ (ઇન્ડિયા) લિ.

દ્વારા સંપાદન શરૂ કરવું જરૂરી છે. કહેવાનો અર્થ એ છે કે, સંપાદન જાહેરનામા જોકે હવે બહાર પાડવા જરૂરી છે, પરંતુ બજાર મૂલ્ય નિર્ધારણની તારીખ ૨૭.૦૩.૨૦૧૯ રહેશે જ્યારે પાઈપલાઈન બિંધાવવાના હેતુ માટે તેમની જમીનના ગેરકાયદેસર ઉપયોગ અંગે વિવાદ ઉઠાવવા માટે આ કોર્ટ સમક્ષ હાલની રિટ પીટીશન દાખલ કરવામાં આવી હતી.

૧૬. સદર અધિનિયમ, ૧૯૬૨ હેઠળ વર્ષ ૨૦૦૭-૨૦૦૮ માં બિંધાવેલી પાઈપલાઈનના સંબંધમાં વાદગ્રસ્ત જમીનોમાં વપરાશના અધિકારના સંપાદનની પ્રક્રિયા આજથી ત્રણ મહિનાના સમયગાળામાં પૂર્ણ કરવાની રહેશે અને વર્ષ ૨૦૦૭-૨૦૦૮ માં પાઈપલાઈન બિંધાવવા માટે વાદગ્રસ્ત જમીનોના વપરાશના અધિકાર અંગેનો એવોર્ડ સક્ષમ સત્તાધિકારી દ્વારા તારીખ ૨૭.૦૩.૨૦૧૯ ના રોજ વાદગ્રસ્ત જમીનોના બજાર મૂલ્યની ગણતરી કરીને જાહેર કરવામાં આવશે. વપરાશના અધિકારના સંપાદન માટેના વળતર તરફના અન્ય તમામ લાભો, જેમાં કબજો ગુમાવ્યાની તારીખથી વળતરની ચુકવણીની તારીખ સુધીના વળતર પરના વ્યાજ સહિત, એવોર્ડમાં સમાવિષ્ટ કરવામાં આવશે. આ રીતે ગણતરી કરાયેલા વળતરનું વિતરણ વાદગ્રસ્ત જમીનોમાં જમીન માલિકો / હિત ધરાવતી વ્યક્તિઓની યોગ્ય ચકાસણી કર્યા પછી કરવામાં આવશે.

૧૭. સદર અધિનિયમ, ૧૯૬૨ હેઠળ સમાંતર પાઈપલાઈન માટે જારી કરાયેલા તારીખ ૦૬.૧૨.૨૦૧૮ ના સંપાદન જાહેરનામા સામેના પડકારના સંબંધમાં, રિટ પીટીશનમાં સદર પડકારને કાયમ રાખવા માટે અમને કોઈ સારો આધાર જણાતો નથી. એટલું કહેવું પૂરતું છે કે જોકે સામાવાળા નં. ૨ ના સોગંદનામામાં એવું નિવેદન છે કે સક્ષમ સત્તાધિકારી દ્વારા વાદગ્રસ્ત જમીનો અંગે વળતર માટેનો એવોર્ડ જાહેર કરવામાં આવ્યો છે, પરંતુ તેમાં એવોર્ડની તારીખ જાહેર કરવામાં આવી નથી.

૧૮. ભલે ગમે તે હોય, સદર અધિનિયમ, ૧૯૬૨ ની કલમ ૬(૧) હેઠળ પ્રસિદ્ધ થયેલા તારીખ ૦૬.૧૨.૨૦૧૮ ના જાહેરનામાના આધારે વાદગ્રસ્ત જમીનોમાં વપરાશના અધિકારના સંપાદન સંબંધે જાહેર કરાયેલા એવોર્ડ હેઠળ વળતરના વિતરણ/ચુકવણી માટે અરજદારો સક્ષમ સત્તાધિકારીનો સંપર્ક કરવા માટે સ્વતંત્ર છે. જો તેઓ એવોર્ડમાં કરાયેલા વળતરના નિર્ધારણથી નારાજ હોય, તો અરજદારો માટે સદર અધિનિયમ, ૧૯૬૨ હેઠળ એપેલેટ ઓથોરિટીનો આશરો લેવાનું પણ ખુલ્લું છે.

૧૯. ઉપરોક્ત અવલોકનો અને નિર્દેશો સાથે, હાલની પીટીશન ખર્ચ અંગેના કોઈ આદેશ વિના નિકાલ કરવામાં આવે છે.

૨૦. જોકે, સ્પષ્ટ કરવામાં આવે છે કે આ હુકમમાં સમાવિષ્ટ નિર્દેશોનું પાલન ન થાય તેવા સંજોગોમાં, અરજદારો માટે આ કોર્ટનો ફરીથી આશરો લેવાનું ખુલ્લું રહેશે.

(સુનિતા અગ્રવાલ, મુખ્ય ન્યાયમૂર્તિ)

(ડી. એન. રે, ન્યાયમૂર્તિ)

સી. એમ. જોશી

This is an AI-assisted translation.

=====

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgement in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/ her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgement shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.